

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับพระราชกรณียกิจที่ทรงมอบหมายให้กับ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

รศ. ดร. สันหทัย กลิ่นพิกุล^๑

Assoc. Prof. Dr. Sunchai Klinpikul

บทคัดย่อ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงติดตามพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ บุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้มีโอกาสดำเนินงานในโครงการออกแบบโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็กเพื่อสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ทำการวิจัยนำน้ำมันปาล์มดิบมาผลิตเป็นพลังงานทดแทนที่เรียกว่าไบโอดีเซลเป็นผลสำเร็จ โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงติดตามงานอยู่อย่างใกล้ชิดทุกโครงการ หลังจากนั้นบุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้มีโอกาสดำเนินงานในโครงการศึกษา สำรวจ วิจัย และพัฒนาในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อย่างต่อเนื่อง ทั้งโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อพ.สธ.) และโครงการต่าง ๆ ของมูลนิธิชัยพัฒนา ตลอดจนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

นอกเหนือจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริดังกล่าวแล้ว บุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ยังได้มีโอกาสได้แสดงดนตรีสากลถวายโดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงมีพระกรุณาธิคุณร่วมทรงดนตรีโซโลโฟนซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดซื้อและได้น้อมเกล้าฯ ถวายตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ อีกด้วย

คำสำคัญ : สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชกรณียกิจ

^๑ ผู้อำนวยการสำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงติดตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ มาตั้งแต่ยังทรงพระเยาว์ ซึ่งในส่วนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะผู้วิจัยจากคณะวิศวกรรมศาสตร์ ได้มีโอกาสทำงานสนองพระราชดำรินี้จนสามารถสร้างตนเองควบคู่กันมา จังหวัดสตูล ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ในโครงการออกแบบโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็กสำหรับกลุ่มเกษตรกรสวนปาล์มรายย่อยของประเทศไทย ซึ่งได้มีการพัฒนากระบวนการผลิตด้วยการทอดผลปาล์มด้วยน้ำมันปาล์มดิบแทนการอบหรือหนึ่งด้วยไอน้ำทำให้ไม่มีน้ำเสีย และต่อมาได้คิดประดิษฐ์นวัตกรรมการทอดผลปาล์มภายใต้สภาพสุญญากาศขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ทำให้ได้รับรางวัลชมเชยสิ่งประดิษฐ์คิดค้นที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๕๓๖

ภาพที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จทอดพระเนตรเครื่องจักรสกัดน้ำมันปาล์มขนาดเล็กที่นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดสร้างที่โรงงานสาธิตของนิคมสร้างตนเองควนกาหลง จังหวัดสตูล เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙

ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นการส่วนพระองค์มาทอดพระเนตรโรงงานต้นแบบทอดสุญญากาศที่สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้เสด็จพระราชดำเนินนำคณะอาจารย์และนักเรียนจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้ามาทัศนศึกษาที่โรงงานแห่งนี้ด้วย

ภาพที่ ๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มระบบทอดสุญญากาศที่สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด จังหวัดกระบี่ เป็นการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้เสด็จพระราชดำเนินนำคณาจารย์และนักเรียนนายร้อย จปร. มาทัศนศึกษาที่โรงงานแห่งนี้

วันที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริ ณ พระตำหนักทักษิณราชินีเวสท์ จังหวัดนราธิวาส ให้คณะทำงานจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ร่วมกันจัดทำโครงการปลูกข้าวเพื่อบริโภคในสหกรณ์นิคมอ่าวลึกและปลายพระยา จังหวัดกระบี่ ขึ้นเพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่จังหวัดกระบี่ซึ่งมีการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นหลักได้ปลูกข้าวเพื่อบริโภคตนเอง ในลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพึ่งพาตนเอง กรมชลประทานได้ทำการสำรวจและสร้างอ่างเก็บน้ำขนาด ๓.๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ที่บริเวณคลองหยาและสร้างคลองส่งน้ำผันน้ำมาสู่กลุ่มชาวนาประมาณ ๑๕๐ ครัวเรือน กรมวิชาการเกษตรทดลองปลูกข้าวพันธุ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และสร้างโรงอบข้าวเปลือก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ส่งนักวิจัยเข้าสำรวจปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เพื่อจัดหาเครื่องสีข้าวขนาดเล็ก และสหกรณ์นิคมปากน้ำจำกัดได้นำข้าวสารที่ผลิตได้มาจำหน่ายให้กลุ่มเกษตรกรสวนปาล์มในพื้นที่โครงการซึ่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงติดตามงานและทรงเยี่ยมเยียนราษฎรถึงสองครั้ง เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ และวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามลำดับ

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริให้คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดสร้างโรงงานสกัดและแปรรูปน้ำมันปาล์มขนาดเล็กขึ้น ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เพื่อนำผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ ๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมกลุ่มชาวนาที่สหกรณ์นิคมอ่าวลึก และปลายพระยา จังหวัดกระบี่ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๖ และต่อมา เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมกลุ่มชาวนาที่สหกรณ์นิคมปลายพระยา จังหวัดกระบี่ อีกครั้งหนึ่ง และทรงโยนต้นข้าวในแปลงนาของชาวบ้านด้วย

ที่ทดลองปลูกไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ มาทำการผลิตเป็นเชิงการศึกษาเพื่อให้เกษตรกรในจังหวัดนราธิวาส เห็นประโยชน์ของปาล์มน้ำมันซึ่งสามารถเติบโตและให้ผลผลิตได้ในพื้นที่ดินพรุ คณะผู้วิจัยจาก มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตร โรงงานแห่งนี้ เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ โรงงานสามารถสกัดน้ำมันปาล์มดิบ กลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จนสามารถบริโภคได้และยังมีการนำผลพลอยได้ต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ได้อย่างครบวงจร เช่น ทะลายเปล่า และข้าวใบมาผลิตเป็นปุ๋ยหมักกากปาล์มใช้ทำอาหารสัตว์ ไขสบู่จากกระบวนการลดกรดนำมาทำสบู่ชอล์กล้าง และไขสเตียรีนบริสุทธิ์นำมาผลิตเป็นเนยเทียม เป็นต้น เป็นที่พอพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เป็นอย่างยิ่ง

ต่อมาเมื่อประมาณเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๓ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริให้คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ทำการวิจัยเพื่อนำน้ำมันปาล์มดิบมาผลิตเป็นน้ำมันไบโอดีเซลเป็นการเร่งด่วน ต่อมาในวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงติดตามงานการสาธิตการใช้ไบโอดีเซล เป็นเชื้อเพลิงกับเครื่องยนต์การเกษตรที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส และพระราชทานงบประมาณจากมูลนิธิชัยพัฒนาให้ทำการทดสอบการสึกหรอของเครื่องยนต์

ภาพที่ ๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พร้อมด้วย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตร โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ขนาดเล็ก ซึ่งคณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ทำการออกแบบและจัดสร้างขึ้น ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๓

และขยายกำลังผลิตโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มที่สหกรณ์นิคมอ่าวลึกจังหวัดกระบี่ต่อมานักวิจัยได้จัดสร้าง โรงงานต้นแบบผลิตไบโอดีเซลขนาด ๑,๐๐๐ ลิตร ขึ้นที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา และขนาด ๔๐๐ ลิตร ที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส ตามลำดับ และผลิตไบโอดีเซล อย่างต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน และต่อมาในวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรโรงงานไบโอดีเซลที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และทรงเติมน้ำมันไบโอดีเซลเป็นปฐมฤกษ์แก่รถจักรยานยนต์คันแรก จำนวน ๒๐ ลิตร ด้วย

ภาพที่ ๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทอดพระเนตรการสาธิตการใช้ น้ำมัน ปาล์มและไบโอดีเซลเดินเครื่องจักรการเกษตรที่ ศูนย์ศึกษา การพัฒนาพิกุลทองฯ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓

ภาพที่ ๖ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช- กุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงงานต้นแบบ ผลิตไบโอดีเซลที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และทรงเติมน้ำมัน ไบโอดีเซล B100 ให้กับรถจักรยานยนต์คันแรกจำนวน ๒๐ ลิตร

ในวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถ-บพิตร มีพระราชดำริให้มูลนิธิชัยพัฒนาทดลองปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่แห้งแล้งในพื้นที่มูลนิธิชัยพัฒนาแม่ฟ้าหลวง ที่ตั้งอยู่ในเขต ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและผลิตไบโอดีเซลขนาดเล็กเพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี องค์ประธานมูลนิธิชัยพัฒนาจึงได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ไปเข้าเฝ้าฯ เพื่อหารือในรายละเอียด ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ต่อมามูลนิธิชัยพัฒนาได้ปลูกปาล์มน้ำมัน ๒๖๐ ไร่ โดยใช้ระบบน้ำหยดและสร้างโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มแบบทอด ขนาด ๐.๕ ตัน น้ำมันปาล์มดิบต่อวันและโรงงานผลิตไบโอดีเซล ขนาด ๔๕๐ ลิตรต่อวันขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวจนแล้วเสร็จในเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโรงงานทรงกดปุ่มเครื่องจักรและทรงเติมน้ำมันไบโอดีเซลเป็นปฐมฤกษ์ให้กับรถของมูลนิธิชัยพัฒนาด้วย

ภาพที่ ๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชกระแสรับสั่งให้คณะผู้วิจัย จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เข้าเฝ้าฯ เพื่อหารือความเป็นไปได้ในการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ของมูลนิธิชัยพัฒนาแม่ฟ้าหลวง ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

ภาพที่ ๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และผลิตไบโอดีเซล ณ โรงงานไบโอดีเซล ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอบางบาล จังหวัดเพชรบุรี เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เป็นโครงการที่ปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้าร่วมสนองพระราชดำริประมาณ ๒๐๐ หน่วยงานนั้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยได้นำพื้นที่ป่าบนเขาคลองสลอดของมหาวิทยาลัย จำนวน ๒๐๐ ไร่ เข้าร่วมสนองพระราชดำริเป็นพื้นที่ปกป้องพันธุกรรมพืช นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังได้ส่งนักวิจัยเข้าสำรวจพื้นที่ในภาคใต้เพื่อรวบรวมพันธุ์พืช สัตว์ เห็ดรา จุลินทรีย์ และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเข้าทำการสำรวจพื้นที่ปกป้องพันธุกรรมพืชที่เขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานีด้วย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ก็ได้ร่วมงานประชุมทางวิชาการและจัดนิทรรศการ อพ.สธ. ที่จัดทุก ๆ ๒ ปี มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึงปัจจุบัน และโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้แต่งตั้งอธิการบดีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นประธานเครือข่ายอุดมศึกษาภาคใต้ตอนล่าง (C – อพ.สธ.) อีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้เข้าร่วมในโครงการทดลองปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่เหมืองร้างที่ตำบลบางวัน อำเภอดุสิตบุรี จังหวัดพังงา และโครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการประมงบ้านทุ่งรัก ตำบลแม่บางขาว อำเภอดุสิตบุรี จังหวัดพังงา ของมูลนิธิชัยพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทั้งสองโครงการนี้เป็นโครงการพิเศษที่มูลนิธิชัยพัฒนาเข้ามาช่วยฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิที่เกาะพระทอง จังหวัดพังงา นอกเหนือจากโครงการดังกล่าวแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพที่ ๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรพื้นที่ปลูกผักพันธุ์กรรมบริเวณเขาคอหงส์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ยังมีพระกรุณาธิคุณให้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพังงา ผลิตบุคลากรด้านสาธารณสุขที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดพังงา โดยพระราชทานทุนการศึกษาจากมูลนิธิชัยพัฒนาในระดับปริญญาตรี โท และเอกในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ เภสัชศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน ต่อมาได้ขยายสาขาวิชาไปยังสาขาอื่น ๆ ด้วย เช่น วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมเกษตร ทรัพยากรธรรมชาติ นิติศาสตร์ เป็นต้น

นอกเหนือจากการพระราชทานทุนการศึกษาแล้วสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ยังได้มีพระราชดำริให้มีการจัดการสอนทางไกลโดยให้โรงเรียน มอ.วิทยานุสรณ์เป็นแม่ข่ายสอนทางไกลไปยังโรงเรียนด้อยโอกาสที่อยู่ห่างไกล เช่น โรงเรียนกระบือชัยพัฒนาวิทยาคม จังหวัดพังงา โรงเรียนอุดมศาสนวิทยา และโรงเรียนศรีฟ้าริดาบารู จังหวัดยะลา เป็นต้น พร้อมทั้งได้พระราชทานเครื่องมือและอุปกรณ์การทดลองในห้องปฏิบัติการให้กับโรงเรียนดังกล่าว ส่งผลให้นักเรียนจากโรงเรียนเหล่านี้สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยในสาขาต่าง ๆ ได้มากขึ้น

ภาพที่ ๑๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์
การประมง และสวนปาล์มน้ำมัน ของมูลนิธิชัยพัฒนา ที่ตำบลแม่นางขาว และตำบลบางวัน อำเภอดุสิตบุรี จังหวัดพิจิตร
เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ภาพที่ ๑๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานพระวโรกาสให้คณะนักเรียน โรงเรียน มอ.
วิทยานุสรณ์ เข้าเฝ้า เพื่อรับพระราชทานพระโอวาท ที่โรงเรียน มอ. วิทยานุสรณ์ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้นำต้นขาน้ำมันที่นิยมปลูกกันในภาคใต้ของสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามาปลูกเป็นพืชเสริมรายได้ให้กับชาวเขาในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย และให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เข้าร่วมเป็นคณะทำงานในโครงการสร้างโรงงานสกัดและกลั่นน้ำมันเมล็ดขาน้ำมันในพื้นที่ ตำบลเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการนำต้นขาน้ำมันมาปลูกบนดอยตุงกว่า ๙๐๐,๐๐๐ ต้น และสร้างโรงงานสกัดน้ำมันเมล็ดขา ในจอร์ งาม่อน ทานตะวัน และน้ำมันมะรุม เป็นต้น โดยเริ่มผลิตจำหน่ายได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นต้นมา

ภาพที่ ๑๒ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีเปิดโรงงานสกัดน้ำมันเมล็ดขา ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาขาน้ำมันและพืชน้ำมันอื่น ๆ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะองค์ประธานมูลนิธิฯ พัฒนาได้มีพระราชดำริให้นักวิจัยทุกสาขาจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เข้าไปทำการศึกษา สำรวจ วิจัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรที่เกาะบุโหลน อำเภอละงู จังหวัดสตูล ซึ่งมีอยู่ ๑๔๗ ครัวเรือน ๔๖๔ คน โดยแบ่งการพัฒนาออกเป็น ๘ ด้าน คือ ด้านการสาธารณสุข ด้านพัฒนาสังคมและการศึกษา

ภาพที่ ๑๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรผลการดำเนินงานและความก้าวหน้าโครงการพัฒนาเกาะบุโหลน จังหวัดสตูล โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ร่วมกับส่วนราชการต่าง ๆ ของจังหวัดสตูล ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ด้านพลังงานและแหล่งน้ำ ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภาษา ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้านพัฒนาการประมง ปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์ และด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว มีคณะวิชาต่าง ๆ รวม ๑๓ คณะ เข้าไปดำเนินการสนองพระราชดำริแบบบูรณาการทั้ง ๘ ด้าน ร่วมกับส่วนราชการของจังหวัดสตูล ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึง ๒๕๕๙

หนึ่งในโครงการพัฒนาเกาะบุโหลน คือ การเลี้ยงแพะพื้นเมืองของราษฎรโดยราษฎรได้เลี้ยงแบบปล่อย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้พระราชทานแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลให้ศูนย์วิจัยสัตว์เคี้ยวเอื้อง คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นำไปขยายพันธุ์และแจกจ่ายให้ราษฎรเกาะบุโหลนและราษฎรที่เลี้ยงแพะในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้พระราชทานพ่อแม่แพะนมพันธุ์ซามีให้คณะทรัพยากรธรรมชาติ ทดลองเลี้ยงในภาคใต้และขยายพันธุ์ต่อและมีการศึกษา วิจัยในด้านต่าง ๆ เช่น ทำการวิจัยใบมะรุมาที่ใช้เป็นอาหารแพะ เป็นต้น นอกจากการส่งเสริมการเลี้ยงแพะแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้พระราชทานไก่ไข่พื้นเมืองลูกผสมให้นักวิจัยคณะทรัพยากรธรรมชาติทำการศึกษาสมรรถภาพการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตไข่เพื่อนำไปแจกจ่ายให้เกษตรกรและโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มูลนิธิชัยพัฒนาได้รับพื้นที่บริเวณป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเหียงห้อง ตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวนประมาณ ๓๐๐ ไร่ จากกรมป่าไม้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงได้มีพระราชดำริให้มูลนิธิชัยพัฒนาดำเนินการร่วมกับสถานวิจัยพืชกรรมปาล์มน้ำมัน คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดทำโครงการรวบรวมเชื้อพันธุกรรมและการทดสอบพันธุ์ปาล์มน้ำมันการค้าของประเทศไทยขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว เพื่อทดสอบคัดเลือกและกระจายพันธุ์

ภาพที่ ๑๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรแพะเนื้อพันธุ์แบล็คเบงกอลพระราชทาน ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

ปาล์มน้ำมันที่เหมาะสมกับพื้นที่ปลูกแก่เกษตรกรรสวนปาล์มของประเทศไทยโดยได้จัดเตรียมผังแปลงทดสอบพันธุ์เสร็จแล้วและจะดำเนินการตามแผนต่อไปซึ่งคงจะใช้เวลาหลายปีเนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชยืนต้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ศึกษาวิจัยและพัฒนาจุลินทรีย์ในดินพรุของป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส โดยคณะนักวิจัยจากคณะวิทยาศาสตร์และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ มีวัตถุประสงค์ที่สกัดหาจุลินทรีย์และสารสกัดจากเชื้อราเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ภาพที่ ๑๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินติดตามผลการดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาจุลินทรีย์ในดินพรุของป่าพรุโต๊ะแดง จังหวัดนราธิวาส เพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ โดยมีคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ดำเนินโครงการทดลองติดตั้งเครื่องสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อใช้ในการเกษตรโดยให้ทดลองออกแบบ สร้างและติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์และอุปกรณ์สูบน้ำที่โรงเรียนอุดมศาสตร์วิทยา จังหวัดยะลา และโรงเรียนบ้านเกาะสาหร่ายชัยพัฒนา จังหวัดสตูล แล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ โครงการสูบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการปลูกผักสวนครัวที่โรงเรียนประสบความสำเร็จเป็นที่น่าสนใจมาก

ภาพที่ ๑๖ โครงการต้นแบบการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรกรรม ที่โรงเรียนอุดมศาสตร์วิทยา จังหวัดยะลา ปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ภาพที่ ๑๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาชาวน้ำมันและพืชน้ำมันอื่น ๆ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย และร่วมทรงดนตรีกับวงดนตรี The Old Man ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖

ภาพที่ ๑๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินปฏิบัติพระราชกรณียกิจในภาคใต้ และร่วมทรงดนตรีกับวงดนตรี The Old Man ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างตามพระราชดำริ ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลาเมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘

นอกเหนือจากโครงการศึกษาวิจัยพัฒนาและขยายผลเพื่อการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรม และคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ต่าง ๆ ดังกล่าวที่คณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาอย่างยาวนานและอย่างต่อเนื่องแล้ว บุคลากรของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้มีโอกาสแสดงดนตรีถวายและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ร่วมทรงดนตรีกับวงดนตรีด้วยไซโลโฟนซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้จัดซื้อและได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ รวม ๔ ครั้ง และได้รับเชิญจากหน่วยงานอื่น ๆ ให้ไปแสดงดนตรีถวายตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งสิ้น ๓๒ ครั้งแล้ว ♦

บรรณานุกรม

๓๐ ปีโครงการพระราชดำริใน มอ. สงขลา: สำนักงานประสานงานโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๓๓.

เทพรัตน์...ในดวงใจ นานเท่าใดจะขอเทิดทูน. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๘.

ในหลวงกับปาล์มน้ำมันและพลังงานทดแทน. สงขลา: สำนักงานประสานงานโครงการอัน

เนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๙.